

Lale Bahçeleri

Автор(и): Нора Иванова, Редактор Растителна Защита /РЗ/

Дата: 15.04.2017 Брой: 4/2017

Ünlü Avusturya-Macaristan diplomatı Busbecq, Kanuni Sultan Süleyman'ın sarayındaki sadık hizmetlerinin karşılığında, padişahın gizli bahçelerinden lale (Tulipa), sümbül (Hyacinthus) ve leylak (Syringa) soğanlarından birkaç adet aldı. Botanikçi Clusius'un yardımıyla bu egzotik soğanlar kısa sürede Habsburg saraylarının bahçelerinde boy gösterdi. Bilgin burada bitkileri yetiştirmeyi, lalenin kadeh kısmında yeni renk ve şekiller üretmeyi başardı ve daha sonra onları Aşağı Ülkeler'e de yaydı. Böylece laleler dünya çapında ün kazandı. Tulipa Latince adı, Türkçe 'tülbent' kelimesinden gelir. Bu kelime, çiçeğe benzeyen ve padişahın sarığını sarmak için kullanılan ince bir kumaşı ifade eder.

Habsburglar Zamanında

Bu güzel çiçeğin anavatanının Hollanda olduğuna inanan bazılarınızı hayal kırıklığına uğratma riskini göze alarak, size onun Orta Asya'dan, Kanuni Sultan Süleyman'ın gizli bahçelerinden geçerek, şekil ve renk çeşitliliğinin mekke sayıldığı Hollanda'ya uzanan yolculuğunu anlatacağız.

Habsburgların elçisi olarak Konstantinopolis'te yaklaşık 6 yıl geçirdikten sonra, 1562'de Ogier Ghiselin de Busbecq, Viyana'ya, arkadaşı Charles de l'Écluse'un (Latince Carolus Clusius) onu heyecanla beklediği yere döndü. Güzel çiçeğin Avrupa'da görülmesinden sorumlu tutulan Flaman, Paris ve Londra'da botanik ve tıp okumuş ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun baş botanikçisi olarak atanmadan önce, nadir bitki türlerinden oluşan dikkat çekici koleksiyonunu zenginleştiren seyahatlere kendini adanmıştı.

Kanuni Sultan Süleyman'ın sarayındaki sadık hizmetlerinin karşılığında, görevinin sonunda Busbecq, padişahın gizli bahçelerinden lale (Tulipa), sümbül (Hyacinthus) ve leylak (Syringa) soğanlarından birkaç adet aldı. Bunlar, botanikçi Clusius'un yardımıyla kısa sürede Habsburg saraylarının bahçelerinde boy gösteren, uzun zamandır beklenen hediyelerdi. Charles de l'Écluse bitkileri yetiştirmeyi, yeni renk ve formlar seçmeyi ve daha sonra onları dünya çapında popülerlik kazandıkları Aşağı Ülkeler'e de yaymayı başardı. Ayrıca, çiçekler ve yapraklar üzerinde güzel açık renkli çizgiler ve hatlarla kendini gösteren "mozaik hastalığını" ilk fark eden de oydu. Bu çizgiler, yeşil şeftali yaprak biti üzerinde yaşayan bir virüsün enfeksiyonu nedeniyle oluşur.

Aslında, 16. yüzyılın sonunda Hollanda, özellikle laleler olmak üzere soğanlı bitkilerin yetiştirilmesinde bir merkez haline gelmişti. Çiçeğe olan gerçek çılgınlık 1637'de, tek bir soğanın değerinin, o zamanın usta bir zanaatkârın nitelikli gelirinden 10 kat daha yüksek olduğu dönemde tırmandı. Bu dönemde en pahalı laleler "Semper Augustus" çeşidiydi.

Lalenin Bahçeleri

Mutfak Bahçesi

Bugün Hollanda'daki Keukenhof'ta, ufka kadar uzanan lalenin çeşitli tonlarıyla renklenmiş masalsı tarlalar var. Burası aynı zamanda dünyanın en büyük soğanlı çiçek bahçesi olup, eskiden Hainaut Şatosu'nun av parkı ve Hollandalı Kontes Jacqueline'in kişisel olarak çiçek, baharat ve ot yetiştiriciliğiyle uğraştığı yerd. Mekanın adı da buradan gelir – Keukenhof (Mutfak Bahçesi). Bahçeler yılda sadece 2 ay, bahar aylarında açıktır – bu yıl Keukenhof'u 23.03 - 21.05.2017 tarihleri arasında ziyaret edebilirsiniz. Bahçeler, 1949'da Hollandalı lale yetiştiricilerinin bir sergisi olarak oluşturuldu.

Lalelerin evi, Amsterdam ve Lahey arasında, Lisse kasabası yakınında yer alır ve yılda yaklaşık 800.000 ziyaretçiyi ağırlar. Parkın alanı 32 hektardır ve yolların uzunluğu 15 km'dir; bu da en azından bir süreliğine kendinizi lalelerin masalsı dünyasında kaybetmeniz için yeterlidir.

Amsterdam'daki Lale Müzesi

Ulusal Lale Günü her yıl Amsterdam'da Ocak ayının üçüncü Cumartesi günü düzenlenir. O gün Dam Meydanı'nda 200.000 laleden oluşan bir bahçe belirir ve lale sezonu resmen açılır. Ve eğer lalenin tarihi hakkında daha fazla bilgi edinmek isterseniz, Amsterdam'daki küçük Lale Müzesi tüm sorularınızı yanıtlayacaktır.

İstanbul Lale Festivali

Lalenin en eski anavatanlarından biri olan İstanbul'da, her bahar renkli Lale Festivali düzenlenir. Nisan ayında şehir, bu soğanlı bitkinin rengarenk bahçelerine gömülür. Laleler her yerde – parklarda, özel bahçelerde, fuarlarda ve sergilerdedir. En etkileyici lale sergileri, İstanbul'un Avrupa yakasındaki Emirgan Parkı, Gülhane Parkı ve Yıldız Parkı'nda görülebilir. Lale bahçeleri, bir isyan sırasında şehrin renkli soğanlarını kaybettiği 18. yüzyıla kadar ünlüydü. Zamanımızda festival yeniden canlandırıldı ve 2017'de 12. kez arka arkaya düzenlenecek.

Lale, üne giden uzun yolculuğunu Orta Asya'nın yüksek dağlarından, Kanuni Sultan Süleyman'ın ünlü bahçelerinden, Habsburg topraklarından geçerek tamamladı ve onu ulusal sembolü ilan eden Hollanda'ya ulaştı. Bugün ülke, çiçeklerin en büyük ihracatçısıdır ve lale ticaretinin yaklaşık %80'ini kontrol etmektedir.